

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - SSO Leszek Dąbek

SSO Gabriela Sobczyk(spr.)

SSR(del.) Marcin Rak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 lutego 2015r.

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przy udziale (...) Spółki Akcyjnej w K.

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 12 listopada 2014r., sygn. akt Dz. Kw. GL1Z/00006774/14

postanawia:

oddalić apelację.

SSR(del.) Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12 listopada 2014r. Sąd Rejonowy w Zabrze uchylił wpis hipoteki przymusowej dokonany w księdze wieczystej (...) przez referendarza sądowego w sprawie Dz. Kw (...) na podstawie nakazu zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym i oddalił wniosek o dokonanie tego wpisu.

Sąd Rejonowy ustalił, że pierwotny wniosek wnioskodawcy został zwrócony zarządzeniem z dnia 5 sierpnia 2014r. wobec nieopłacenia wniosku na zasadzie art.511¹ § 1 i 2 k.p.c. Zarządzenie doręczono wnioskodawcy 21 sierpnia 2014 r., a należna opłata została uiszczona 29 sierpnia 2014 r.. Przed dokonaniem wpisu przez referendarza sądowego (w dniu 24 września 2014 r.) Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2014 r., wydanym w toku postępowania o ogłoszenie upadłości, zabezpieczył majątek dłużnika na podstawie art.40 ust.1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze poprzez ustanowienie zakazu obciążania hipoteką będących własnością dłużnika.

Postanowienie to dołączył do skargi na opisany wpis uczestnik postępowania, w sentencji tego postanowienia wskazano również księgę wieczystą (...), której dotyczy wniosek o wpis hipoteki(k. 432).

W tym stanie sprawy Sąd Rejonowy wskazał na treść art. 626⁸§2kpc i ocenił, że istnieje przeszkoda uniemożliwiająca dokonanie żądanego wpisu w postaci opisanego postanowienia Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach. Uznał zatem skargę za uzasadnioną, wskazując, że w chwili dokonywania wpisu nie było znane postanowienie o zabezpieczeniu wydane w sprawie X GU 52/14.

Wskazał ponadto na art. 29 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Podkreślił, że wniosek o wpis hipoteki został skutecznie wniesiony dopiero 29 sierpnia 2014 r., gdyż wnioskodawca nie opłacił go pomimo upływu 7 dni od daty zwrotu tego wniosku na podstawie art. 511¹ k.p.c.

Wskazał ponadto na brzmienie art. 360 kpc, zgodnie z którym postanowienia stają się skuteczne w takim zakresie i w taki sposób, jak to wynika z ich treści z chwilą ogłoszenia, a jeżeli ogłoszenia nie było, z chwilą podpisania sentencji. Zatem z chwilą podpisania sentencji postanowienia o zabezpieczeniu stało się ono skuteczne. Sąd Rejonowy podniósł ponadto, że w sprawie (...) wnioskodawca domagał się wpisu tożsamej hipoteki obciążającej nieruchomości zapisana w księdze wieczystej (...). We wniosku nie wskazał, że hipoteka ma mieć charakter łączny, a nadto nie dokonał podziału sumy hipoteki.

Sąd Rejonowy ocenił, że dokonanie wpisu hipoteki przymusowej, już po wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu majątku uczestnika postępowania uznać należy za niedopuszczalne. Z chwilą wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątku poprzez ustanowienie zakazu obciążania hipoteką nieruchomości nie wolno było dokonać wpisu hipoteki przymusowej na rzecz wierzyciela.

Jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 518¹ § 3 w zw. z art. 626⁹ k.p.c.

Apelację od opisanego postanowienia wniósł wnioskodawca, który domagał się jego zmiany i utrzymania w mocy wpisu hipoteki dokonanego przez referendarza sądowego (dosłownie: oddalenia skargi uczestnika postępowania) albo też uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 29 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz art. 511¹ § 1 i 2, art. 130² § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 518¹ § 3 w zw. z art. 626⁹ k.p.c.. Istota tych zarzutów sprowadzała się do twierdzenia, że należna opłata od wniosku o wpis hipoteki została uiszczona, wbrew ustaleniom Sądu I instancji, w terminie do wniesienia zażalenia na zarządzenie o zwrocie wniosku (z powodu braku opłaty), a zatem wniosek wywarł skutki prawne od chwili pierwotnego wniesienia. W tej sytuacji brak było, zdaniem skarżącego, przeszkody dla dokonania wpisu, skoro wpis w księdze wieczystej ma moc wsteczną od chwili złożenia wniosku.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji. W odpowiedzi na apelację podkreślił, że niezależnie od tego, kiedy został skutecznie wniesiony wniosek o wpis hipoteki, jego uwzględnienie nie było możliwe, gdyż przed dokonaniem wpisu obowiązywał zakaz ustanawiania hipotek na majątku dłużnika z uwagi na toczące się postępowanie o ogłoszenie jego upadłości. Wskazał w tym kontekście na konstytutywny charakter wpisu hipoteki.

Dłużnik podniósł także, że postanowieniem z dnia 2 grudnia 2014 r. wydanym w sprawie X GU 52/14/3 Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach ogłosił jego upadłość z możliwością zawarcia układu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie odniosła skutku, jakkolwiek podniesiony w niej zarzut niezasadnego uznania nieterminowego uiszczenia opłaty od wniosku jest zasadny.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 199/10, wyjaśnił, że do ważności i skuteczności polecenia przelewu opłaty sądowej wystarczy złożenie bankowi przed upływem terminu prawidłowego pod względem formalnym polecenia przelewu w taki sposób, aby mógł się on zapoznać z jego treścią - jeżeli polecenie to było wykonalne, tj. miało pokrycie na rachunku bankowym zlecającego przed upływem terminu, i zostało rzeczywiście wykonane. Gdy przesłanki te są spełnione, złożenie bankowi polecenia przelewu przed upływem terminu do wniesienia opłaty sądowej uzasadnia uznanie tego terminu za zachowany, choćby inne czynności składające się na operację przelewu bankowego, w tym uznanie rachunku bieżącego dochodów sądu, nastąpiło po tym terminie.

W tej sytuacji rację należy przyznać skarżącemu, że jego wniosek o wpis hipoteki przymusowej wywarł skutek od daty pierwotnego wniesienia do Sądu tj. 30 maja 2014 r.

Z przedłożonego przez wnioskodawcę, w toku postępowania przed Sądem I instancji, potwierdzenia przelewu (k.416) wynika, że złożył on przyjęte do realizacji polecenie przelewu opłaty sądowej przed upływem 7 dni od daty doręczenia mu zarządzenia o zwrocie wniosku.

Uznanie zasadności wskazanego w apelacji zarzutu we wskazanym zakresie nie mogło doprowadzić do wniosku o zasadności apelacji. Mimo bowiem wskazanego uchybienia co do uznania przez Sąd, że opłata wpłynęła po terminie, zaskarżone postanowienie uznać należy za prawidłowe i zgodne z prawem.

Z art. 67 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika, że wpis hipoteki przymusowej ma charakter konstytutywny, tym samym m hipoteka nie powstaje bez dokonania wpisu. W konsekwencji ustanowiony na podstawie art.40 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze zakaz ustanawiania hipoteki na nieruchomości dłużnika oznacza, że nie mogą być uwzględnione wnioski o wpis hipoteki także wtedy, jeżeli zostały one złożone przed datą wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, a nie zostały jeszcze rozpoznane. Wskazać należy, że zakaz ustanawiania hipotek na majątku dłużnika wydany w ramach postępowania upadłościowego i naprawczego na podstawie art.37-40 ustawy jako sposób zabezpieczenia ze swej istoty ma na celu zapewnienie właściwego przebiegu postępowania upadłościowego.

Stanowi niejako antycypację ustawowego zakazu obciążania majątku dłużnika hipoteką, którego źródłem jest art.81 ust.1 ustawy. Zgodnie z tym przepisem po ogłoszeniu upadłości nie można obciążyć składników masy upadłości hipoteką w celu zabezpieczenia wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości. Nie ma przy tym wątpliwości, że ten ustawowy zakaz dotyczy także wniosków złożonych przed ogłoszeniem upadłości, z wyjątkiem wniosków złożonych w sądzie co najmniej na sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości(art.81 ust.2).

Wniosek w niniejszej sprawie z całą pewnością nie był złożony w okresie wcześniejszym niż 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (ten wpłynął w 2014r., jak wynika z sygnatury sprawy).

Niezależnie od powyższego, w toku postępowania odwoławczego, okazało się, że żądany wpis hipoteki przymusowej nie może być także dokonany ze względu na treść powołanego art.81 ust.1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, gdyż w dniu 2 grudnia 2014 r. zostało ogłoszona upadłość dłużnika-uczestnika postępowania.

Skoro zaś Sąd Okręgowy ustalił na podstawie treści wniosku, treści postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia oraz treści postanowienia o ogłoszeniu upadłości, że wniosek o wpis hipoteki w niniejszej sprawie nie został złożony w sądzie co najmniej na sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, to art.81 ust.2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze nie znajduje w sprawie zastosowania.

Z tych powodów apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art.385 w związku z art.13 § 2 k.p.c.

SSR(del.) Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk